

JEVREJKA S BJELAVA

*Ja vidjeh oči tvoje, o Behara,
još dok si bila sarajevska pralja.
Kazivale su one, pune žara:
Težak je život, al' živjeti valja!*

*Čudesne zrake sa tvojeg su lica
plamtjele ognjem unutarnjeg sjaja.
Tinjahu samo sjenke trepavica
i mrki nabor što obrve spaja.*

*Bila si mati, pralja, nadničarka,
obična žena iz predgrađa mala,
al' snaga neka neshvatljivo žarka
iz srca tvoga ključat nije stala.*

*U vrevi svijeta, pored drevna mosta,
gdje jošte ječi pucanj u krvnika,
samotan slikar k'o zapanjen osta
spaziv ljepotu tvog priprostog lika.*

*U oči tvoje zagledav se dublje
on shvati snagu, što u njima spava.
Beharâ, ti si dalje prala rublje
svud znana već k'o „Jevrejka s Bjelava”*

*To bješe davno . . . — kao u romanu
Al' smrt već tada kucaše na vrata.
Još dočitao nisi zadnju stranu,
a već si grez'o u vrtlogu rata.*

*O, što da nižem uspomene teške:
vješala, pljačke, požare i jame.
Romaniju sam tada preš'o pješke
da stignem istom na početak drame.*

I, građu tvome dospjevši na dveri,
sa žudnjom luke nakon brodoloma,
u kacigama nađoh divlje zvijeri,
krvavu hajku, pakao pogroma.

I ma gdje staneš: jauci i krici!
Ma kuda kreneš: žbir za tobom kroči.
Čudo li onda, što nedužnoj slici
sa bajonetom iskopaše oči?

Ne znajući, valjda, da im zločin zbori
o strahu ispred umjetničkog kista,
zgaziše čizmom djelo što ga stvori
slikar u času nadahnuća čista.

A na te, živu, koja bje tek majka
što pere, krpi, tavori i sprema,
na te se takva podignula hajka
te koja stigne — povratka mu nema.

I ne vrati se . . . Tužna epopeja.
Sramote pečat na neljudsko doba.
Klanica ljudska. Pokolji Jevreja.
Zgarišta. Jame. Krvav krik iz groba!

Jevrejka, dakle — mišljah s tugom — žrtva!
(A žrtvama se kod nas ne zna broja.)
No gle, Behara živi! Nije mrtva,
jer nema smrti ljudske za heroja.

S Bjelava pralja, proleterka, Mati,
sred logora osvjetla lice rodu —
u borbu stavši porobljene zvati
za život nov, za pravdu i slobodu.

Pucajte! — viknu koljačima žena,
spazivši gdje se hvataju pištoljā —
al' znajte, zvijeri: krv će prolivena
k'o sjeme rađat pokoljenja bolja!

I pade nice sa stisnutom pesti
Behara, zvana Jevrejka s Bjelava,
al' osta svima živa još u svijesti
njezina slika, njena draga glava.

Ja vidjeh oči tvoje, o Behara,
još dok si bila sarajevska pralja,
no sad mi zборе s mnogo više žara:
Teška je borba, al' borit se valja!